

Lipskulijanova postelj.

A. Debeljak.

Lužičko-srbska pravljica.

Zivel je siromak, ki se skoro ni mogel več hraniti, vendar so naložili velike davke na njegovo hišo. In moral je hoditi po palice. Ko je neki dan ves poparjen stopal proti stepi, je naletel na možička, ki ga je vprašal:

»Zakaj si tako žalosten,«

Ubožec mu je odgovoril:

»Saj mi ne moreš pomoči.«

»Kdo ve,« se odreže možicelj, »le povej mi, pa ti bom pomagal.«

Ubožec mu je povedal, da je v veliki stiski in da mu je nemogoče poravnati davke. Nato je rekel možek:

»Ako mi obljubiš to, o čemer ne veš na svojem domu, pa ti pomorem.«

Ubožec si je mislil:

»To že lahko storim, saj vem, kaj imam doma.«

Tedaj potegne možicelj košček papirja iz žepa in tu se je moral ubožec podpisati s svojo krvjo. Ko je bilo to opravljeno, je možicelj dejal:

»Čez šestnajst let mi prinesi, kar si mi obljubil, na to mesto.«

In dal mu je veliko denarja. A glej! čez nekaj časa mu je žena povila sina. Mož se je domislil, kaj je bil vragu obljubil, in obšla ga je huda žalost.

Deček pa je rasel in se pridno učil, tako da ga je poslal oče v mestne šole. Ko mu je bilo petnajst let, je že doštudiral. Ker se je bližal čas, ko bi ga bilo treba možiclju izročiti, je očeta čedalje bolj peklo. Sin je zato vprašal:

»Kaj ste tako potrti, oče?«

»Ah,« mu je odvrnil ta, »še preden si se rodil, sem te obljubil hudiču in mu dal takšno pismo.«

In razložil je svojemu otroku vso stvar. Sin pa je rekel: »Bodite brez skrbi! Sam pojdem po to pismo.«

In vzel je meč in blagoslovljene vode ter odrinil z doma. Prišel pa je v tolikšen gozd, da ga je v njem zajela noč in je nazadnje zablodil.

Ko je že dolgo taval sem ter tja, je zapazil luč in potlej hišico. Stopil je vanjo. Tu pa ni bilo drugega, ko stara žena. Prosil jo je prenočišča. Ona pa mu je odvrnila, naj gre svojo pot, ako mu je do življenja, kajti tu stanuje velik razbojnik. On pa ji je rekel, da se ne boji, in je ostal.

Čez nekaj časa je prišel tudi razbojnik in ga vprašal, kam je namenjen. In vse mu je povedal in da gre v pekel po pismo. Tedaj mu razbojnik ni nič naredil, ampak mu je dal jesti in piti. Drugo jutro ga je prosil, naj bo tako dober in poizve pri hudiču, kaj čaka Lipskulijana.

In ko je prispel v pekel, tam ni bilo nikogar drugega ko poglavar hudobcev. Ta pa ni nič vedel o pismu in je velel, naj ga na miru pusti, češ, da mu to ni nič mar. Nato ga je dečko poškopil z blagoslovljeno vodo in glavar vseh vragov je pričel tako tuliti, da so drugi kupoma pridrli. Poprašal jih je zastran pisma, toda nobeden ga ni imel. Tedaj je vnovič pokropil vrhovnega hudiča z blagoslovljeno vodo, in ta je začel še huje rjuti, da je prilomastilo še več peklenščakov. Zopet jih je vprašal zastran tistega pisma, a nobeden ga ni imel. Potlej je še enkrat poškopil načelnika zlodejev, ki je tako strašno tulil, da so se črnjaki pripodili od vseh strani. Nazadnje pa je prišepal hrom malič in ta je imel pisanje. Pa ga ni hotel dati. Takrat je velel vrhovni hudič: »Vrzite ga na Lipskulijanovo posteljo!« Pri tej priči je pohabljeni malič izročil pisanje. Ko ga je dečko imel v roki, je vprašal, kakšno posteljo bo dobil Lipskulijan. Pokazali so mu jo. Bila je takšna, da se je meč raztopil, kolikor ga je zasadil v posteljo; bila je namreč iz samega žarečega železa.

Zatem je dečko krenil zopet proti domu in se spotoma oglasil pri Lipskulijanu. Ta ga je vprašal, ali ve, kaj ga čaka. In vse mu je povedal. Lipskulijan se je preplašil in pozvedal, ali morda vendarle še ne bi mogel biti pomiloščen. Dečko mu je odgovoril:

»Bog je vsakemu grešniku milostiv, ako se poboljša. Odreci se vsemu zlu, moli venomer k Bogu, pa se te bo usmilil.«

In odvedel ga je nekoliko od ceste, nasul tamkaj gomilo in vsadil vanjo šibico, rekoč:

»Na tem gričku mōli. In če šiba obrodi jabolka, spoznaj iz tega, da ti bodo grehi odpuščeni.«

Nato je odšel domov.

Po dolgem času, ko je bil že velik duhovnik, se je peljal skozi isti gozd. Njegov sluga je tam ugledal lepa jabolka na drevesu. Eno je hotel utrpati. Ali ko se ga je že skoro dotaknil, je začul glas, ki je dejal:

»Ti me nisi vsadil, zato me tudi obiral ne boš!«

In hitro je to povedal svojemu gospodu. Ta je šel tja in ko je prišel do jablane, je našel pod njo klečečega človeka in se spomnil

Lipskulijana. Ta se mu je hotel izpovedati. Ko mu je grehe odpustil, se je Lipskulijan zdrobil v prah. Jabolka, ki so bila duše umorjenih ljudi, so vsa izginila. In bel golob je zletel proti nebu in zapel:

Jabolka rodil je vrt do zdaj:
moja duša mora v sveti raj!

In svečenik je bil prepričan, da se je Lipskulijan zveličal.

Sreča in nesreča.

(Indijski pregovor.)

Neki indijski iskalec biserov je stal ves nesrečen pred velikim kupom školjk, katere je bil vse odprl, razen ene, ki mu je pri poslu padla v pesek. In v nobeni ni našel niti trohice bisera.

»Iskal sem cele tri tedne in našel nisem niti enega bisera!« je žalostno vzdihnil. »Kako je to, da me je sreča tako zapustila? Še pred nekaj meseci je vsebovala skoraj vsaka prva školjka, ki sem jo za-
grabil z roko, biser. Sedaj pa mi sreča ni več naklonjena!«

V obupu je zagrabil v pesku ležečo školjko in jo zagnal daleč v morje. Vedel ni, ubožec, da skriva ta zaostala školjka v svoji no-
tranjosti najlepši biser, kar jih je sploh kdaj dvignil iz morja.

Človek, ki ga je zadela nesreča, si to nesrečo še poveča, če izgubi
vero v svojo srečo.

Daniilo Gorinšek:

Dete zaspi . . .

*Detece oči zapira,
tiho, tiho pride noč,
prav po prstih stopa, kliče
sveflo luno na pomoč.*

*Na pomoč, da v sobo temno,
zlači svoj pričara sij,
da v blesteči srebrnini
detece sladko zaspi . . .*